

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 3Tos/114/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8122012706
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Hargaš
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2024:8122012706.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Hargaša a sudcov JUDr. Michala Eliaša a JUDr. Milana Straku v trestnej veci navrhovateľov A. B. (ml.), XX.XX.XXXX, bytom C., D. XXXX/X, E. C., nar. XX.X.XXXX, bytom C., F. XXX/XXX, G. H., nar. X.XX.XXXX, bytom C., I. XXX/X, zastúpení obhajcom JUDr. Lubomírom Müllerom, euroadvokátom so sídlom v D., J. XXXX/X, K. L., na vyslovenie účasti A. B. (st.), nar. XX.X.XXXX, zomrelého XX.XX.XXXX, na súdnej rehabilitácii vo vzťahu k odsúdeniu rozsudkom bývalého Vojenského obvodového súdu Prešov zo dňa 10.5.1962, sp. zn. 1T 86/62 a s tým súvisiacim odňatím slobody od 20.6.1962 do 20.6.1965, na neverejnom zasadnutí dňa 19. marca 2024 prejednal sťažnosť navrhovateľov proti uzneseniu Okresného súdu Prešov zo dňa 5. septembra 2023, sp. zn. 1Nt/25/2022 a takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sa sťažnosť navrhovateľov zamietla, pretože nie je dôvodná.

odôvodnenie:

Uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 5. septembra 2023, sp. zn. 1Nt/25/2022, bolo rozhodnuté tak, že podľa § 9 v spojení s § 6 ods. 1, 2 zákona číslo 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii sa zamietla návrh na vyslovenie, že A. B., nar. XX.X.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, je účastný súdnej rehabilitácie, ako oneskorene podaný.

Proti tomuto uzneseniu navrhovateľa prostredníctvom obhajcu podali v zákonnej lehote písomne sťažnosť. V dôvodoch tejto sťažnosti obhajoba namietala správnosť procesného postupu okresného súdu, ktorý predchádzal vyhláseniu napadnutého uznesenia. Obhajoba vidí chybu v tom, že okresný súd v danom prípade na prejednanie a rozhodnutie o návrhu navrhovateľov nariadil neverejné zasadnutie, na ktorom rozhodol napadnutým uznesením. Obhajoba poukázala na obsah ustanovenia § 9 zákona č. 119/1990 Zb., podľa ktorého na neverejnom zasadnutí je možné rozhodnúť len podľa druhého oddielu a v konaní podľa tretieho oddielu len o zamietnutí návrhu podaného oneskorene alebo neoprávnenou osobou alebo o zamietnutí návrhu vo veci, ktorá už bola podľa tohto oddielu preskúmaná alebo zamietnuť návrh vo veci, na ktorú sa tento zákon nevzťahuje, v ostatných prípadoch, upravených v uvedenom zákone sa má podľa názoru obhajoby rozhodovať na verejnom zasadnutí. V danej veci navrhovateľa podali návrh podľa ôsmeho oddielu tohto zákona, v ktorom prípade mal súd rozhodovať na verejnom zasadnutí. Ak súd v danej veci nariadil neverejné zasadnutie, na ktorom rozhodol napadnutým uznesením, podľa názoru obhajoby bolo porušené právo navrhovateľov na verejné prejednanie veci, garantované im v rámci práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Pokiaľ okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia poukázal na 16 rokov staré uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 21.8.2007, sp. zn. III. ÚS 217/2007, podľa názoru obhajoby toto rozhodnutie obsahuje názory prekonané neskoršou judikatúrou. V tejto súvislosti obhajoba poukázala na názory vyslovené v rozhodnutiach Ústavného súdu ČR zo dňa 20.4.2017, sp. zn. I. ÚS 262/17, zo dňa 24.7.2013, sp. zn. IV. ÚS 2853/12, zo dňa 23.10.2007 sp. zn. I. ÚS 191/07 a v rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 20.8.2009, sp. zn. 4So 143/2008. Preto obhajoba navrhla,

aby nadriadený súd zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a aby sám vo veci rozhodol tak, že návrhu navrhovateľov vyhovie.

Obhajoba dodatočne doplnila podanú sťažnosť predložením kópie uznesenia Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 8.8.2023, sp. 2Tos/100/2023 a odkázala najmä na stranu 8 uvedeného uznesenia, kde sú uvedené 4 príklady na aplikáciu ustanovenia § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb.

Krajský súd v Trenčíne, ako nadriadený súd, na neverejnom zasadnutí podľa § 192 ods. 1 písm. a/, b/ Tr.por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, ako aj konanie predchádzajúce tomuto výroku. Na základe svojej prieskumnej povinnosti dospel k záveru, že sťažnosť obhajcu navrhovateľa nie je dôvodná.

Ako vyplýva z odôvodnenia podanej sťažnosti, navrhovatelia namietali, že podľa ich názoru mal okresný súd rozhodovať o návrhu navrhovateľov na verejnom zasadnutí, pretože oni podali návrh podľa § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 119/1990 Zb.“, ak nie je uvedené inak), zaradeného do ôsmeho oddielu tohto zákona, nazvaného „Prechodné a záverečné ustanovenia“.

Krajský súd vzhľadom na argumentáciu sťažovateľov považuje za nevyhnutné poukázať na znenie ustanovenia § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb., podľa ktorého ustanovenia tohto zákona sa použijú obdobne (!!!) na rehabilitáciu a odškodnenie osôb nezákonne zbavených osobnej slobody alebo majetku v súvislosti s trestnými činmi uvedenými v § 2 a 4 v období od 25.2.1948 do 1.1.1990, aj keď sa nezačalo trestné stíhanie, pokiaľ nedošlo k plnému odškodneniu podľa prv platných predpisov. Ustanovenie § 27 sa použije obdobne.

Ako vyplýva z citovaného znenia § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. uvedené zákonné ustanovenie neupravuje osobitný spôsob rozhodovania o rehabilitácii, ale len rozširuje okruh prípadov nad rámec prípadov vymedzených v ustanovení § 2 ods. 1 (rehabilitácia „ex offo“ pre systémové chyby právneho poriadku vo vymedzenej dobe) a § 4 (rehabilitácia na návrh pre možnosť individuálneho zlyhania konajúcich orgánov pri aplikácii ústavne konformných ustanovení právneho poriadku vo vymedzenej dobe) zákona č. 119/1990 Zb., o prípady porušenia základných práv a slobôd bez toho, aby vôbec bolo vedené trestné stíhanie. Uvedené ustanovenie jasne a zrozumiteľne dáva príkaz aplikovať obdobne predchádzajúce ustanovenia aj na prípady, kedy sa nevedelo žiadne trestné stíhanie, keďže prípady, kedy sa viedlo trestné stíhanie, upravujú predchádzajúce ustanovenia zákona.

Posudzovanie skutočnosti, či bolo alebo „nebolo vedené trestné stíhanie“ v zmysle § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb., je skutkovou otázkou. Pre posúdenie toho, či bolo alebo nebolo vedené trestné stíhanie, je nutné zistiť, či v tom-ktorom prípade v objektívnej realite došlo k udalostiam, ktoré je možné podriaďiť pod pojmové znaky trestného stíhania, definované v ustanovení § 10 ods. 14 Tr. por. v spojení s ustanovením § 33 ods. 4 zákona č. 119/1990 Zb. Podľa definície v ustanovení § 10 ods. 14 Tr. por. „trestné stíhanie“ je úsek od začatia trestného stíhania až do právoplatnosti rozsudku, prípadne iného rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu vo veci samej. Z uvedenej definície bez akýchkoľvek pochybností vyplýva, že pri zistení začatia trestného stíhania podľa predpisov účinných v rozhodnej dobe bez ohľadu na to, ako toto trestné stíhanie právoplatne skončilo, je vylúčené dospieť k záveru o nevedení trestného stíhania v zmysle § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. Ak teda navrhovatelia v samotnom návrhu uvádzajú, že proti A. B. staršiemu sa viedlo konkrétne trestné stíhanie, bez ohľadu na to, ako sa uvedené trestné stíhanie právoplatne skončilo, nemôžu dôvodne opierať svoj návrh o naplnenie zákonnej podmienky nevedenia trestného stíhania v zmysle § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. Navyiac pozornosti krajského súdu neušla už v návrhu navrhovateľov tvrdená skutočnosť, že v prípade A. B. staršieho bol aj reálne využitý účinný právny prostriedok nápravy podľa § 4 a nasl. zákona č. 119/1990 Zb. v konaní vedenom na bývalom Vojenskom obvode súde Prešov pod sp. zn. 3Rtv 61/1991 (viď č. I. 25 až 30), právoplatný výsledok ktorého konania nemajú súdy v tomto konaní právomoc preskúmať.

Ustanovenie § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nehovorí o tom, ako konkrétne má súd rozhodnúť pri aplikácii uvedeného ustanovenia, ale hovorí len o tom, že pri zistení nevedenia trestného stíhania sa na rehabilitáciu a odškodnenie obdobne použijú iné ustanovenia zákona č. 119/1990 Zb. Preto v prípade zistenia, že sa nevedelo trestné stíhanie pre niektorý z trestných činov, uvedených v § 4 (prejednávany prípad), príkaz na obdobné použitie ustanovení zákona

č. 119/1990 Zb. sa vzťahuje tiež na obdobné použitie ustanovenia § 5 (konať sa môže len na návrh) a ustanovenia § 6 (zákonná lehota na podanie návrhu) zákona č. 119/1990 Zb. Z uvedeného dôvodu tento senát v žiadnom prípade nemôže akceptovať právne závery, vyslovené v rozhodnutiach Ústavného súdu Českej republiky, ktoré rozhodnutia navyiac nie je možné akceptovať na zvrchovanom území Slovenskej republiky ako súčasť ustálenej súdnej praxe súdov Slovenskej republiky.

Podľa názoru krajského súdu okresný súd z hľadiska aplikácie ustanovení zákona č. 119/1990 Zb. pri posudzovaní návrhu navrhovateľov veľmi správne aplikoval aj ustanovenie § 62 ods. 1 Tr. por. v spojení s § 33 ods. 4 zákona č. 119/1990 Zb., keď návrh navrhovateľov posudzoval podľa obsahu a posúdil ho ako návrh podľa § 5 zákona č. 119/1990 Zb. na základe nespochybniteľného zistenia, že proti A. B. v zmysle § 10 ods. 14 Tr. por. sa v rozhodnej dobe viedlo trestné stíhanie, ktoré sa pôvodne právoplatne skončilo rozsudkom bývalého Vojenského obvodového súdu Prešov zo dňa 10.5.1962, sp. zn. 1T 86/62. Preto okresný súd správne a v súlade s ustanovením § 6 zákona č. 119/1990 Zb. dospel k záveru, že návrh navrhovateľov bol nepochybné podaný oneskorene. Toto nepochybné skutkové zistenie okresný súd oprávňovalo rozhodnúť napadnutým uznesením na neverejnom zasadnutí v úplnom súlade s ustanovením § 9 druhá veta zákona č. 119/1990 Zb. Preto sa krajský súd nemohol stotožniť ani s formálnou a ani materiálnou dôvodnosťou sťažnostnej námietky navrhovateľov o porušení ich práva na spravodlivý proces. K tomuto krajský súd považuje za potrebné len dodať, že pri platnosti a účinnosti právnej úpravy aj podľa § 9 zákona č. 119/1990 Zb., upravujúcej rozhodovanie súdu na neverejnom zasadnutí, platí vyvráťiteľná právna fikcia súladu aj ustanovenia § 9 zákona č. 119/1990 Zb. s ústavou. Preto postup okresného súdu v úplnom súlade s ustanovením § 9 zákona č. 119/1990 Zb. za súčasného právneho stavu nemožno považovať za postup porušujúci práva navrhovateľov na spravodlivý súdny proces v rozpore s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Nad rámec vyššie uvedeného krajský súd považuje za nutné dodať, že v prejednávanom prípade je splnená zákoná podmienka pre zamietnutie návrhu navrhovateľov aj z ďalšieho dôvodu, uvedeného v ustanovení § 9 zákona č. 119/1990 Zb., a to z dôvodu, že ide o návrh vo veci A. B. staršieho, ktorá už preskúmaná bola podľa štvrtého oddielu zákona č. 119/1990 Zb., konkrétne v konaní vedenom na bývalom Vojenskom obvodovom súde Prešov pod sp. zn. 3Rtv 61/1991 (!!!).

Pokiaľ obhajoba v sťažnostnom konaní poukazovala na právne názory vyslovené v uznesení Krajského súdu zo dňa 8.8.2023, sp. zn. 2Tos/100/2023, tento senát sa v žiadnom prípade nemôže stotožniť s ich zákonnosťou. Je tomu tak preto, že právne závery uvedeného uznesenia ignorujú skutočnosť, že ustanovenie § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb., prikazujúce primerane použiť iné ustanovenia uvedeného zákona, možno aplikovať len pri zistení zákonnej podmienky, že sa vo veci nevedlo trestné stíhanie, keďže trestné konanie a rozhodovanie v prípadoch vedenia trestného stíhania je v zákone č. 119/1990 Zb. výslovne upravené v predchádzajúcich ustanoveniach zákona č. 119/1990 Zb. (viď druhý až piaty oddiel a § 33 ods. 1). S poukazom na čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky tento senát krajského súdu poukazuje na to, že vzhľadom na príkaz obdobne použiť iné ustanovenia pri rozhodovaní súdu nie je možné aplikovať ustanovenia § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. samostatne, ale vždy len v spojení s iným primerane použiteľným ustanovením zákona č. 119/1990. To, ako môže súd konkrétne rozhodnúť (aký výrok môže vyniesť) v rámci trestného konania o návrhu vo veciach týkajúcich sa prípadov podľa § 4 zákona č. 119/1990 Zb. je pritom jasne určený v ustanoveniach 9 (zamietnutie návrhu na neverejnom zasadnutí), § 14 (zrušenie rozhodnutia podľa konkrétneho dôvodu /písmená a) až f)/, alebo zamietnutie návrhu podľa odseku 4 pri nezistení niektorého z dôvodov v odseku 1). Podľa právneho názoru tohto senátu krajského súdu v prípadoch, keď sa nevedlo trestné stíhanie v zmysle § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb., je odkaz v tomto ustanovení na primerané použitie aj ustanovení štvrtého a piateho oddielu tohto zákona (vykonanie trestného konania) obsolentný, pretože v takom prípade celkom zjavne absentuje podklad, teda rozhodnutie, ktoré by vôbec mohlo byť zrušené pre danosť niektorého z dôvodov podľa § 14 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. rozhodnutím súdu v trestnom konaní. Ustanovenie § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. tak svojim odkazom na primerané použitie ustanovení tohto zákona reálne umožňuje len aplikáciu ustanovení šiestej hlavy zákona č. 119/1990 Zb., upravujúcej odškodnenie podľa ustanovení občianskeho práva v dohadovacom mimosúdnom, prípadne v návrhovom civilnom (nie trestnom) konaní.

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak nie je dôvodná. Keďže s poukazom na vyššie uvedené krajský súd dospel k záveru, že sťažnosť navrhovateľov nie je dôvodná, bolo rozhodnuté tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté hlasmi členov senátu v pomere 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu zákon nepripúšťa žiadny ďalší riadny opravný prostriedok.